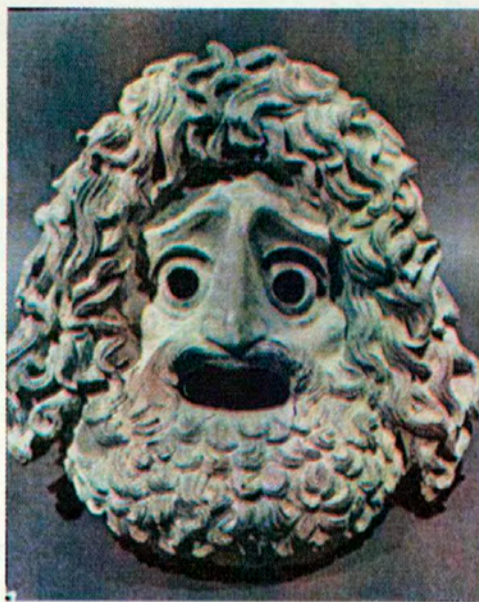

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

"ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ"

Σοφοκλή

ΤΕΤΑΡΤΗ 31 ΙΟΥΛΙΟΥ & ΠΕΜΠΤΗ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
ώρα 9.30 μ.μ.

Μετάφραση: Κ.Χ. ΜΥΡΗΣ
Σκηνοθεσία: ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
Σκηνικά - ενδυμασίες: ΦΩΤΕΙΝΗ ΔΗΜΟΥ
Μουσική: ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ
Φωτισμοί: BEN ORMEROD

ΔΙΑΝΟΜΗ

Οιδίπους: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΙΜΟΥΛΗΣ
Ιοκάστη: ANNA ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ
Κρέων: ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΡΛΑΣ

Τειρεσίας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΓΙΑΣ
Ιερέας: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΟΥΡΤΑΣ
Κορυφαίος: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΟΥΡΤΑΣ
Βοσκός α': ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ
Εξάγγελος: ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
Βοσκός β': ΗΛΙΑΣ ΑΣΠΡΟΥΔΗΣ

Χορός 20 γερόντων: ΧΟΡΩΔΙΑ ΕΡΤ

Γένος αιμομικτικό το ανθρώπινο, θα αναζητά εσσεί τις ρίζες του. Τι απαρχές της καταγωγής του. Το "αίτιο" της διαφορετικότητάς του από τα άλλα όντα. Το πρωτοκύτταρο της ύπαρξής του. Κι η αγωνία του να κατακτήσει αυτή τη γνώση και αλήθεια θα πολλαπλασιάζεται, όσο το ερώτημα για την καταγωγή του θα χάνεται στο βάθος - άγνωστο ακόμη πόσων εκατομμυρίων χρόνων. Όσο θα περιπλέκεται στο χάος του απροσδιόριστου μέλλοντός του. Χάος, περισσότερο ίσως τρομερό από του παρελθόντος του, και από δική του υπαιτιότητα. Γιατί, η μεγαλύτερη απ' όλες τις τραγωδίες του ανθρώπου, μα και το μεγαλείο του είναι η ακατανίκητη διάνοιά του. Ο "Φάουστ" που κρύβει μέσα του και μάχεται για την αλήθεια και με την αλήθεια για "όπλο" του να ξαναπλάσει τη ζωή. Να λύσει τα "μυστήρια" της ζωής και να τεχνουργήσει τον άνθρωπο του μέλλοντος. Η αρχαία "Υβρις" του ανθρώπου προεκτείνεται, καθώς δεν αρκείται σε μια ευζονία του είδους. Καθώς παρεμβαίνει σ' αυτήν, δια της επιστήμης, επιδιώκοντας έναν ευγονισμό με άγνωστα, στο παρόν για το απώτερο μέλλον, αποτελέσματα. Αποτελέσματα που, ενδέχεται, να αποδειχθούν τραγικότερα από τα "λάθη" της φύσης και το "προπατορικό αμάρτημα".

Ιδού ένας επιπλέον λόγος που καθιστά, στην εποχή μας ιδιαίτερα, τραγικότερο όλων των άλλων αρχαίων μύθων το μύθο του Οιδίποδα και συγκλονιστικότερη όλων των άλλων τραγωδιών την τραγωδία του Σοφοκλή "Οιδίποδας Τύραννος". Ιδού, πώς από αυτό το "αριστούργημα της απαισιοδοξίας" (όπως θα έλεγε ο Νίτσε αναφερόμενος στον ορισμό του Σοπενχάουερ για την τραγωδία), μπορεί ο σύγχρονος άνθρωπος να δει μέσω της τραγικής ποίησης την διπλή τραγωδία του. Υπαρξιακή και κοινωνική. Υπαρξιακή, γιατί το αιμομικτικό "προπατορικό αμάρτημα" θα τον βασανίζει σωματικά και ψυχικά. Κοινωνική, γιατί η πανάρχαια ενοχή θα τον βασανίζει διανοητικά και ηθικά, καθώς θα συγκρούεται η ανθρώπινη με την κοινωνική Ανάγκη.

Ο μύθος του Οιδίποδα, υπό το φως της ποιητικής επεξεργασίας του από τον Σοφοκλή, είναι η τραγωδία του ανθρώπου για γνώση και κατάκτηση της Αλήθειας. Της γνώσης και της αλήθειας και για τον ίδιο. Η ύβρις του Οιδίποδα - η μέγιστη ύβρις του - είναι που θεωρεί την ανθρώπινη υπόστασή του υπέρτερη της οδύνης που προκαλεί κάποτε η γνώση.

Ακατανίκητη κι αλώβητη την κοινωνική του δύναμη από την όποια αλήθεια. Αγνοεί τα βάθη της ύπαρξής του. Λύνει το αίνιγμα της τύχης. Κι αυτή αντιστρέφεται, όταν ο Οιδίποδας προκαλεί το ανείπωτο. Από την "ευδαιμονία" της Άγνοιας θα περιπέσει στην "κακοδαιμονία" της Γνώσης. Αντιμέτωπος με ένα άγνωστο παρελθόν, αποζητά την πληρότητα - υπαρξιακή και κοινωνική - μέσω της Γνώσης και της Αλήθειας. Και ανυποψίαστος για την οδύνη που εγκυμονούν θα οδηγηθεί στην τραγική, μα καθαρτήρια πώση του. Και ανθρώπινη και κοινωνική. Η αλήθεια είναι Ανάγκη. Ανθρώπινη και κοινωνική.

Και η υπεροχή - ανεξαρτήτως της πώσης του - η οικουμενική και διαχρονική αξία του Οιδίποδα βρίσκεται στο ότι είναι φορέας - όργανο της αλήθειας. Της αλήθειας που προκύπτει μέσα από τις αντιθέσεις. Μέσα από τη σύγκρουση του κακού με το καλό. Από την διαλεκτική εξέταση των κοινωνικών φαινομένων. Από την υλιστική βάση των μεταφυσικών φαινομένων. Από τη σχέση ανθρώπου - κοινωνίας, ανθρώπου - σύμπαντος.

Ο Οιδίποδας που από άγνοια σκοτώνει έναν άγνωστο, που ήταν ο πραγματικός πατέρας του Λαίου. Ο Οιδίποδας που παντρεύεται μίαν άγνωστη, που ήταν η πραγματική μητέρα του Ιοκάστη. Ο Οιδίποδας που γίνεται βασιλιάς σ' έναν άγνωστο τόπο, που ήταν η πραγματική πατρίδα του. Ο Οιδίποδας που γεννά παιδιά, και είναι ταυτόχρονα γεννήτορας κι αδελφός τους. Ο Οιδίποδας που παλεύοντας τον τρόπο ενός λοιμού στο βασίλειό του - στη φυλή του (και σήμερα λοιμοί τυραννούν ενδογαμικές φυλές!), έρχεται αντιμέτωπος με έναν άγνωστο, "θεόσταλτο" χρυσό, που ήταν κατάρα για τον ίδιο και το γένος του. Ο Οιδίποδας που χάριν της Αλήθειας θα συντριβεί, είναι ένας (άνθρωπος πέρα από το κακό και το καλό), εντέλει. Είναι η "προοπτική του λάθους", αλλά και η "αφοβισιά του βλέμματος" μπροστά στη Γνώση και την Αλήθεια. Είναι η - δι' ελέου και φόβου - κάθαρση του ανθρώπου και της κοινωνίας. "Τυφλός" ήταν ο Οιδίποδας όσο έβλεπε τον κόσμο, αγνοώντας την αλήθεια. Η αλήθεια θα τον οδηγήσει στην αυτοτύφλωση. "Οδηγός" και "μάτια" του θα είναι, πλέον, η αλήθεια. Επηρεμένος από τη δύναμή του έγινε ο ίδιος "μοίρα" του. Η βούλησή του - προαίσθημα μιας αλήθειας ακατανίκητης - θα γίνει "Δίκη" και τιμωρός του. Ο αλαζονικός "διονυσιασμός" του προκάλεσε την "τύχη", Υπερέβη το μέτρο. Αυτοτιμωρημένος, έκπτωτος, με την "όραση" των τυφλών ματιών του, θα πορευτεί μοναχικά τον τραγικό δρόμο. Θα εξορισθεί από τη Θήβα. Την (όποια) τυραννισμένη κοινωνία από τη (μεταφυσικίζουσα) άγνοια. Από το ψεύδος (οι θεοί γονείς του στην Κόρινθο του απέκρυψαν ότι είναι θετό παιδί). Από το μίσος που γεννά η εξουσία (ο Λαίος από φόβο μήπως μεγαλώνοντας ο Οιδίποδας τον σκοτώσει για να αρπάξει την εξουσία επιχειρήσει να θανατώσει - βρέφος ακόμη - το παιδί του). Μόνο του "κέρδος" από αυτή την τραγική μεταστροφή της "τύχης", η "απολλώνεια νηφαλιότητα" που δίνει η αυτογνωσία, η γνώση και επίγνωση της αντικειμενικής πραγματικότητας και αλήθειας.

Ο "Οιδίποδας Τύραννος", το αριστούργημα του Σοφοκλή (υπόδειγμα του τραγικού είδους το θεωρούσε ο Αριστοτέλης παρότι δεν πήρε το πρώτο βραβείο στους "Αγώνες" του 425 περίπου), αποτελεί, μυθολογικά μαζί με την "Αντιγόνη" (440) και τον "Οιδίποδα επί Κολωνών" (406 π.Χ.), μια "τριλογία" εμπνευσμένη από το Θηβαϊκό Κύκλο. Έναν πανάρχαιο λαϊκό μύθο, που σε παραλλαγές συναντάται στους επικούς ποιητές, στον Όμηρο ("Ιλιάδα" και "Οδύσσεια") και στον Ησίοδο ("Έργα και Ημέραι").

Ο Σοφοκλής δίδαξε τον "Οιδίποδα Τύραννο" στην τυραννισμένη από τον Πελοποννησιακό Πόλεμο και έναν λοιμό Αθήνα. Και διόλου τυχαία - αντίθετα από τον Αισχύλο που θεωρούσε "θεόσταλτη" τη "μοίρα" - ο Σοφοκλής έπλασε τον Οιδίποδα ως άνθρωπο που παίρνει στα χέρια του τη "μοίρα" του. Ως άνθρωπο, που με την γνώση και την αλήθεια θα πορεύεται από το παρελθόν στο μέλλον κι ο σύγχρονος ποιητής θα του ζητά, για το καλό κάθε εποχής, κοινωνίας και ανθρώπου: "Εξόριστε ποιητή στον αιώνα σου λέγε τι βλέπεις;"

Αριστούλα Ελληνούδη ("ΘΥΜΕΛΗ")

Το 1996 το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας συμπληρώνει, ως θεατρικός οργανισμός δέκα χρόνια ζωής. Μέσα στο χρονικό αυτό διάστημα παρουσίασε έργα του κλασικού και σύγχρονου δραματολογίου, όπως "Γλάρος" του Άντον Π. Τσέχωφ, "Τυχαίος θάνατος ενός αναρχικού" του Ντάριο Φο, "Έγκλημα και τιμωρία" του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, "Καρδιά σκύλου" του Μιχαήλ Μπουλγκάνωφ, "Πλατόνωφ" του Άντον Π. Τσέχωφ, "Δεσποινίς Τζούλια" του Αύγουστου Στρίντμπεργκ, "Μάκβεθ" του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, "Ιβάνωφ" του Άντον Π. Τσέχωφ και "Επιθεωρητής" του Νικολάι Γκόγκολ.

Το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας, έδωσε τη δυνατότητα να γίνουν νέες μεταφράσεις κλασικών έργων. Συνεργάζεται σταθερά σε όλες τις παραστάσεις του με καλλιτέχνες και από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Από το 1995 στα πλαίσια του Σύγχρονου Θεάτρου Αθήνας λειτουργεί Σχολή Υποκριτικής Τέχνης.

Το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας, είναι οικονομικά ανεξάρτητος οργανισμός, το συνολικό έργο του οφείλεται αποκλειστικά στην αγάπη και την στήριξη του θεατρόφιλου κοινού. Εφέτος το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας παρουσιάζει το έργο του Σοφοκλή "Οιδίπους Τύραννος" στο Φεστιβάλ Επιδαύρου καθώς επίσης και σε θέατρα όλης της Ελλάδας και της Κύπρου, σε μια παράσταση στην οποία συνεργάζονται σημαντικοί καλλιτέχνες, όπως η κυρία Άννα Συνοδινού, ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Κ.Χ. Μύρης, ο Νίκος Χαραλάμπους, η Φωτεινή Δήμου και ο Ben Ormerod.

Για το Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΙΜΟΥΛΗΣ

Στην παράσταση της τραγωδίας του Σοφοκλέους "ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ" ερμηνεύω τον χαρακτήρα της Ιοκάστης. Στη διάρκεια 45 ετών θητείας μου στο αρχαίο ελληνικό δράμα, ερμήνευσα 16 χαρακτήρες σε τραγωδίες και κωμωδίες, του Αισχύλου, Σοφοκλέους, Ευριπίδου και Αριστοφάνους.

Χαρακτηρίζω την τραγική μορφή της Ιοκάστης ως "μήτρα του μιάσματος" που το συνέλαβε, το έθρεψε και έζησε μαζί του, δίχως να γνωρίζει, δίχως να θέλει να υπηρετεί το κακό. Γι' αυτό πλήρωσε την άγνοια της ευθύνης της στις μιαιρές πράξεις, με την αυτοχειρία της για τα ακούσια σφάλματά της.

Η συνεργασία μου με τον πολυαγαπητό μου Γιώργο Κιμούλη και τους άλλους συναδέλφους, η παρουσία του φίλου σκηνοθέτη Νίκου Χαραλάμπους που ανέλαβε την διδασκαλία της παράστασης, η μουσική του Μίκη Θεοδωράκη, η μετάφραση του Κ.Χ. Μύρη, ο διάκοσμος και τα ενδύματα της Φωτεινής Δήμου, με βοήθησαν και με ενθουσίασαν στη διάρκεια της προετοιμασίας του "ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΤΥΡΑΝΝΟΥ".

Εύχομαι και ελπίζω, το κοινό ελληνικό και διεθνές που τιμά και στηρίζει την διδασκαλία της πνευματικής μας κληρονομιάς όπως είναι το θέατρο, να εγκρίνει την καινούργια αυτή ερμηνεία, που φιλοδοξεί να αποτελέσει επιτυχή συνέχεια στην ιστορία των θαυμαστών παραστάσεων του "Οιδίποδος Τυράννου" που προηγήθηκαν στη χώρα μας, και στην οποία έχω την τιμή να μετέχω.

ANNA ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

Προσερχόμαστε στο κορυφαίο έργο με δέος. Αλλά και ενθουσιασμό, γιατί όλοι ανεξαιρέτως οι συντελεστές της παράστασής μας, έχουμε συνείδηση και των μεγεθών και της δυναμικής που ενυπάρχουν ως κώδικες προσέγγισης του μεγάλου μας ποιητή. Έτσι προσβλέπουμε σε μία ερμηνεία που να στηρίζεται σε μία "Ευριπίδεια" αμεσότητα σχετικά με το ρεαλιστικό και υπονομευτικό παίξιμο των ηρώων, σε μία "Αισχυλική" μεγαλοσύνη των Χορικών ως ήθος αλλά και ύψος της μουσικής παρέμβασης και σε ένα "Σοφοκλείο" χώρο-χρόνο, όπου τα δύο στοιχεία επεμβαίνουν καταλυτικά στον ψυχισμό αλλά και στη σκέψη των ηρώων. Πάνω από όλα αυτά, κρατάμε ως εγχειρίδιο υποκριτικής τη νέα, εξαιρετικά αποκαλυπτική μετάφραση του Κ.Χ. Μύρη.

ΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ